

Wstęp	11
ROZDZIAŁ 1	
Polityka właścicielska państwa jako element polityki gospodarczej	19
1.1. Wprowadzenie	19
1.2. Definicja pojęcia „polityka właścicielska państwa”	20
1.3. Rola państwa w gospodarce transformującej się a jego funkcje właścicielskie	22
1.3.1. Zadania, wyzwania i zagrożenia	22
1.3.2. Zakres ingerencji	24
1.4. Części składowe polityki właścicielskiej	27
1.4.1. Dwa filary polityki właścicielskiej i ich wzajemne relacje	27
1.4.2. Problem wyodrębnienia przedmiotu polityki właścicielskiej	29
1.4.2.1. Rozgraniczenie domeny państwowej i prywatnej	29
1.4.2.2. Problem zakresu domeny państwowej	31
1.4.2.3. Zróżnicowanie definicji przedsiębiorstw państwowych	34
1.4.2.4. Problem wyodrębnienia działalności przedsiębiorczej państwa	37
1.5. Polityka właścicielska państwa z perspektywy nauk ekonomicznych	38
1.5.1. Polityka właścicielska państwa w literaturze z dziedziny polityki gospodarczej	39
1.5.2. Polityka właścicielska państwa w literaturze z dziedziny ekonomii	42
1.5.3. Polityka właścicielska państwa w literaturze z dziedziny tranzytologii	45
1.5.3.1. Literatura poświęcona transformacji postsocjalistycznej	46
1.5.3.2. Literatura dotycząca przekształceń własnościowych	49
1.6. Podsumowanie	51

ROZDZIAŁ 2

Punkt wyjścia: kryzys polityki właścicielskiej państwa socjalistycznego i wyzwania transformacyjne	55
2.1. Wprowadzenie	55
2.2. Reformy stosunków między państwem socjalistycznym a sektorem przedsiębiorstw po 1980 r.	57
2.2.1. Reforma nadzoru korporacyjnego państwa	58
2.2.2. W kierunku przekształceń własnościowych	61
2.3. Rozpad systemu nakazowo-rozdziałowego	66
2.4. Wyzwania dla postsocjalistycznej transformacji systemowej	70
2.5. Podsumowanie	74

ROZDZIAŁ 3

Funkcje i dylematy polityki właścicielskiej państwa w okresie transformacji	77
3.1. Wprowadzenie	77
3.2. Wybór docelowego modelu kapitalizmu a polityka właścicielska	78
3.2.1. Perspektywa ideologiczna	79
3.1.2. Perspektywa pragmatyczna	81
3.3. Polityka przekształceń własnościowych	84
3.3.1. Miejsce prywatyzacji jako filaru transformacji	84
3.3.2. Cele przekształceń własnościowych	86
3.3.3. Problem wyboru struktury i reżimów funkcjonowania własności prywatnej	90
3.3.3.1. Optymalna struktura własnościowa gospodarki	90
3.3.3.2. Efektywny model nadzoru korporacyjnego dla przedsiębiorstw prywatyzowanych i tożsamość inwestorów	92
3.3.4. Problem wyboru skutecznych ram organizacyjnych prywatyzacji	99
3.3.5. Określenie zasad prawnych prywatyzacji	102
3.4. Polityka nadzoru korporacyjnego państwa	107
3.4.1. Sektor państwowy a kształtowanie się stosunków rynkowych	107
3.4.2. Cele przedsiębiorstw sektora państwowego i monitoring ich realizacji	108
3.4.3. Możliwość wykorzystywania doświadczeń krajów Zachodu	112
3.4.4. Uwarunkowania prawne nadzoru korporacyjnego państwa	115
3.4.5. Problemy organizacyjne nadzoru korporacyjnego państwa	120
3.5. Cele polityki właścicielskiej państwa w okresie transformacji – synteza ...	123
3.6. Podsumowanie	126

ROZDZIAŁ 4

Ewolucja polityki przekształceń własnościowych w procesie polskiej transformacji	131
4.1. Wprowadzenie	131
4.2. Początek reform: podejścia do rozwiązania kwestii zmiany własnościowej	132
4.3. Etapy polityki przekształceń własnościowych	136
4.3.1. Etap pierwszy: tworzenie zrębów prywatyzacji	139
4.3.1.1. Tworzenie podstaw koncepcyjnych i prawnych	139
4.3.1.2. Tworzenie podstaw organizacyjno-instytucjonalnych	142
4.3.1.3. Kształtowanie się celów prywatyzacji	144
4.3.2. Etap drugi: prywatyzacja „heroiczna”	145
4.3.3. Etap trzeci: prywatyzacja „dojrzała”	148
4.3.4. Etap czwarty: regres prywatyzacyjny	150
4.3.5. Etap piąty: prywatyzacja w cieniu etatyizmu	153
4.3.6. Etap szósty: etatyizm w natarciu	158
4.3.7. Etap siódmy: „odwrócenie prywatyzacji”	163
4.3.7.1. „Wygaszanie” prywatyzacji	164
4.3.7.2. Rozszerzanie domeny państwowej	166
4.4. Podsumowanie	173

ROZDZIAŁ 5

Ewolucja polityki nadzoru korporacyjnego państwa w procesie polskiej transformacji	179
5.1. Wprowadzenie	179
5.2. Spuścizna poprzedniego ustroju	180
5.3. Etapy polityki nadzoru korporacyjnego państwa	181
5.3.1. Etap pierwszy: początek transformacji	183
5.3.1.1. Kształtowanie się nowych podstaw nadzoru korporacyjnego	183
5.3.1.2. Zapobieganie kryzysowi przedsiębiorstw państwowych	185
5.3.1.3. Skutki negatywne braku jednolitej polityki nadzoru korporacyjnego	187
5.3.2. Etap drugi: polityzacja nadzoru korporacyjnego państwa	188
5.3.2.1. Podstawowe słabości systemu nadzoru korporacyjnego	188
5.3.2.2. Narastanie dysfunkcji nadzoru właścicielskiego	190
5.3.2.3. Próby poprawy sytuacji	191
5.3.3. Etap trzeci: próby konsolidacji nadzoru korporacyjnego państwa	192
5.3.3.1. Podejścia do usprawnień	193
5.3.3.2. Problem polityki personalnej nadzoru korporacyjnego państwa ...	196

5.3.3.3. Relatywna odporność polityki nadzoru korporacyjnego na czynniki polityczne i ekonomiczne	198
5.3.3.4. Ewolucja polityki nadzoru korporacyjnego: etatyzacja i fiskalizacja	200
5.3.4. Etap czwarty: wzrost etatyzmu	202
5.3.4.1. Między nadzorem merytorycznym a politycznym	203
5.3.4.2. Nowe koncepcje etatyzacji gospodarki	205
5.3.4.3. Przedsiębiorstwa państwowe jako zasób finansowy	207
5.3.4.4. Kontrola quasi-właścicielska	208
5.3.5. Etap piąty: w kierunku kapitalizmu państwowego	210
5.3.5.1. Pojęcie kapitalizmu państwowego	211
5.3.5.2. Strategia Odpowiedzialnego Rozwoju a nowy paradygmat roli państwa w gospodarce	212
5.3.5.3. Zmiana celów nadzoru korporacyjnego państwa	215
5.3.5.4. Zmiana organizacji nadzoru korporacyjnego państwa	219
5.3.5.5. Zmiany w polityce kadrowej	223
5.3.5.6. Konsolidacja sektora publicznego	230
5.3.5.7. Rozszerzenie wpływu państwa w sektorze prywatnym	234
5.4. Podsumowanie	236

ROZDZIAŁ 6

Efekty polityki właścicielskiej	241
6.1. Wprowadzenie	241
6.2. Uwagi metodologiczne	242
6.3. Osiągnięcie celów polityki właścicielskiej	245
6.3.1. Realizacja celów obszaru systemowego	246
6.3.1.1. Cel strukturalny	246
6.3.2.2. Zmiana funkcji państwa w sektorze przedsiębiorstw	248
6.3.2. Realizacja celów obszaru ekonomicznego	251
6.3.2.1. Przekształcenia własnościowe	252
6.3.2.2. Nadzór korporacyjny państwa	258
6.3.3. Realizacja celów obszaru fiskalnego	263
6.3.3.1. Wymiar kosztowy	263
6.3.3.2. Wymiar dochodowy	264
6.3.4. Realizacja celów obszaru społecznego	270
6.3.4.1. Przekształcenia własnościowe	271
6.3.4.2. Nadzór korporacyjny państwa	274
6.3.5. Realizacja celów obszaru politycznego	276

6.3.5.1. Tworzenie bazy społeczno-politycznej transformacji	276
6.3.5.2. Doświadczenia innych krajów	279
6.4. Podsumowanie	281
ROZDZIAŁ 7	
Źródła ciągłości i zmiany	285
7.1. Wprowadzenie	285
7.2. Działanie w dobrej wierze vs. realizacja interesów grupowych	286
7.2.1. Wzajemna zależność i kompromisy	286
7.2.2. Działanie w dobrej wierze	289
7.2.2.1. Stopniowe osłabianie czynników dobrej wiary	289
7.2.2.2. Dobra wiara w warunkach zmiany paradygmatu roli państwa	291
7.2.2.3. Miejsce czynnika dobrej wiary w polityce właścicielskiej	293
7.2.3. Realizacja interesów grupowych	294
7.2.3.1. Pogoń za rentą i jej rodzaje	294
7.2.3.2. Zdolność transformacji postsocjalistycznej do generowania rent ..	296
7.2.3.3. Interesy grupowe w prywatyzacji	297
7.2.3.4. Interesy grupowe w nadzorze korporacyjnym państwa	298
7.2.4. Dobra wiara vs. renty: ciągłość i zmiana	307
7.3. Czynniki zewnętrzne a wewnętrzne	310
7.3.1. Czynniki zewnętrzne	310
7.3.1.1. Wpływ transferu wiedzy	311
7.3.1.2. Oddziaływanie światowych procesów gospodarczych i politycznych	315
7.3.2. Czynniki wewnętrzne	317
7.3.2.1. Stan gospodarki	317
7.3.2.2. Potencjał intelektualny	318
7.3.2.3. Układ instytucjonalny	319
7.3.2.4. Opinia publiczna	321
7.3.3. Czynniki zewnętrzne a wewnętrzne: ciągłość i zmiana	324
7.4. Podsumowanie	326
Bibliografia	331